

flons Majoritet blev enig om at udtale, at enhver Kirkeforfatning maa hvile paa den Grundsætning, at Samsundet af Menighederne har Ret til middelbar Døeltagelse med Regjeringen i Ordningen af de kirkelige Anliggender. Derom er jeg fuldstændig overbevist, at dette er en aldeles gyldig og rigtig Sætning, og det er paa dette Grundlag, at jeg har forenet mig med Rigsdagsmanden for Ribe Amts 2den Valgkreds (Hage) om at fremlægge et Lovforslag, som vi ønske henviist til Thingets Overveielse, til hvis yderligere Behandling og afsidige Drøftelse vi udbede os Thingets Tilsludelse. For en Sag, paa hvilken jeg har Tro, for hvilken jeg har en dyb og alvorlig Interesse, skal jeg med Glæde ligefrem udtale den Bøn til Folkethinget, at det vil lade Sagen komme til yderligere og grundig Overveielse enten ved en anden Behandling eller, hvad der vistnok er en bedre Form, i et Udvalg. Thinget indskrænker jo ingen af sine Rettigheder derved, det beholder jo hele sin Magt til altid at standse Sagen; men hvorfor ikke behandle, hvad der dog finder Tilslutning fra mange ærede og dygtige Mænd?

Tsberning: Det havde været en meget vanskelig Sag for mig, om jeg havde faaet Ordet lidt tidligere, før det ærede sidste Medlem; thi det er altid ubehageligt at skulle følge en lang Række af Modstandere af et Forslag og ligesom skyde til den allerede væltede Bogn; thi i det Væsentlige antager jeg dette Forslag for en væltet Bogn. Dermed mener jeg ikke paa nogen Maade, at der ikke skulde kunne tages Hensyn til den Bøn, hvormed den ærede sidste Taler sluttede; thi det er noget ganske Andet; deri skal jeg ikke blande mig. Jeg forstaaer overordentlig vel deres Betragtningssmaade, som sige: Man opfordrer os her til at gjøre et Indgreb i Grundloven ved den almindelige Lovgivning, og det skulle vi strax, her paa dette første Stadium, vise, at vi ikke ville indlade os paa, men jeg forstaaer ligesaa godt Sagen, stillet saaledes, som den ærede sidste Taler har stillet den. Han slipper igrunderen hele den væsentlige Deel af Forslaget; hele Raadgivningen over Alt, hvad der ikke hører til Kirkens inderste Væsen, siger han i

Forveien, at han ikke forlanger behandlet. Tanken, Ideen, i hans Foredrag var: om der i selve Kirken skal kunne fremfalde nogen Behandling af Spørgsmaal om Kirkens aandelige Liv eller — for ikke at blive misforstaaet, vil jeg hellere strax sige — om de Former, hvorigennem man prøver et kirkeligt Liv og — skuler, hvilken den virkelige religiøse Tilstand er. Jeg forkaster paa ingen Maade det kirkelige Livs Nytte eller Nødvendighed for os svage menneskelige Slæbninger, men jeg paastaaer, at alt kirkeligt Liv maa gaae ud paa at forlange af Kirkens Medlemmer, at de enten troe, fordi denne Tro griber dem, uden at de vide hvordan, eller at de af deres Overbeviisning offre saameget, som er nødvendigt for den sælles Troes Skyld, som skal ytre sig gennem visse Former. Det kræver ethvert kirkeligt Samliv, ja, det kræver i en væsentlig Grad ethvert Samliv: en Opoffrelse af noget af den Enkeltes Individualitet. Førend jeg gaaer nærmere ind paa Sagen, vil jeg endnn forudskikke den Erklæring, at af dette Lovforslag er jeg en afgjort Modstander, og de ærede Forslagsstillere have selv Skyld i, at jeg er bleven en Modstander af Forslaget; jeg gav dem et Raad for saa Dage siden, og havde de fulgt dette Raad, saa havde dette Forslag været meget anderledes og foreligget paa en langt heldigere Maade. Jeg har sagt dem: Lad Tienden komme ind i Finantsloven som en Statsindtægt; — saalænge dette ikke skeer, kunne de ikke her vinde Tillid for nogensomhelst Kirkeforfatning, det kan kun skee under den Forudsætning, at den ikke skal angaae verdslige Ting. (Krog: Det ligger ikke for!) Jo, det har ligget for allerede ifjor i et meget fuldstændigere Forslag, og jeg har ikke hørt fra nogen af de Herrer, der ønske Kirkeforfatningsagen fremmet, at de have givet Ministeriet en Tilskyndelse til at gjøre dette Stridt (Krog: Jo!). Jeg har ikke hørt det; men det er mig kjært, hvis det er Tilfældet. Vi have altsaa her en af de Herrer Forslagsstillere, som tilskynder Ministeriet til at optage paa Finantsloven hele den geistlige Indtægt, som falder sammen med Tienden (Krog: Nei!) Maa ikke saameget? Ja, Ja'et er godt og Nei'et